
Бојана Црногорац Станишљевић
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

Стручни рад
Методичка теорија и пракса број 2/2018
УДК: 371.3::811.111]:791
Стр. 347 - 356

ФИЛМ У РАЗВИЈАЊУ ВЕШТИНЕ СЛУШАЊА У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ

Резиме: Овај рад ће покушати да објасни и укаже на важност и вишеструке предности коришћења филма као аутентичног материјала у настави енглеског језика у циљу развијања вештине слушања. У раду се истичу предности видео материјала, односно филма као педагошког средства, као што су: аутентични језик, визуелна подршка говору, живописан културни контекст и развијање мотивације. Приказана је и улога визуелне информације у решавању проблема тежине аутентичног језика, као и у расветљавању значења и бољем разумевању. Наведени су и критеријуми које наставник треба да узме у обзир приликом бирања филмова. Даје се преглед досадашњих истраживања утицаја коришћења видео материјала на слушање са разумевањем. Посебан део посвећен је проблематици употребе титлова.

Напослетку, приказан је предлог употребе филма у настави енглеског језика као страног на примеру једног документарног филма. Предлог укључује активности које се користе током три фазе технике гледања филма: пре, за време и након гледања.

Кључне речи: филм, вештина слушања, енглески језик, техника, титлови.

УВОД

Пред савременим наставником је обиље средстава за развијање вештине слушања. Једно такво средство је и филм, који је у наставу страних језика ушао пре више од четири деценије. Филмови су сами по себи мотивациони и ученици их воле, а мотивација је од пресудног значаја за усвајање језика. Имајући у виду чињеницу да је савремени ученик добио етикету дигиталног урођеника (Prensky, 2001, 2006; према: Berk, 2009: 5) због овладавања технологијом, наставник има задатак да и ван учионице усмери ученике да развијају своју вештину слушања користећи филм.

ГЛЕДАЊЕ И СЛУШАЊЕ СА РАЗУМЕВАЊЕМ

Новија гледишта на језичку вештину слушања усредређују се и на вербалне и на невербалне стимулансе (Coackley & Wolvin, 1986; Rubin, 1995; према: Suvorov, 2009: 54). Обе компоненте учествују у стварању значења у процесу слушања.

Дефиниција слушања са разумевањем путем чула вида још увек није утврђена и, што је још важније, није развијен ни широко прихваћени модел слушања са разумевањем (Lynch, 1998; Vandergrift, 2004; према Gruba, 2006: 77). За ову нову вештину предлажу се следећи изрази: *слушање оком* (Riley, 1981), *гледање са разумевањем* (Willis, 1983), *видео разумевање као вештина сама по себи* (Tudor & Tuffs, 1991), *слушање и гледање са разумевањем* (Hoven, 1999), *видео разумевање* (Coniam, 2000), *ДВД видео разумевање* (Markham et al, 2003, према: Gruba, 2006: 77).

Постоји низ предности које има визуелна информација у вештини слушања са разумевањем. Прво, посматрање ситуације и учесника даје ситуацији и интеракцији већу аутентичност, што у неким случајевима помаже у разумевању (Buck, 2001; Wagner, 2007). Друго, говорников говор тела, изрази лица и покрети могу да пруже додатне информације (Buck, 2001; Coniam, 2001; Oskey, 2007; Rubin, 1995). Треће, помоћу визуелног инпута слушалац лако препознаје говорникову улогу и контекст ситуације (Baltova, 1994; Gruba, 1997; Rubin, 1995). Четврто, визуелни елементи могу да активирају слушаочево већ стечено знање (Oskey, 2007; Rubin, 1995, према Suvorov, 2009: 54).

С друге стране, Рубин (Rubin, 1995) сматра да визуелни инпут може да буде сметња слушању ако се не уклапа у културна очекивања слушаоца или већ стечено знање. У контексту наставе развијања вештине слушања са разумевањем најважније је да оно што је визуелно приказано садржи у себи и преноси информацију чије је значење ученик у стању да разуме.

ФИЛМ У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Филмови као педагошко средство на часовима слушања енглеског језика као страног представљају неисцрпан извор из четири разлога: прво, нуде аутентични језик: широки спектар изворних говорника који користе разне дијалекте, сленг и идиоматске изразе, као и језик у формалним и неформалним приликама; свакодневни говор који је у новијим филмовима савремен; друго, дају визуелну подршку говору и пружају снажан аудио-визуелни доживљај; треће, пружају живописан културни контекст у којем се језик користи; и четврто, развијају мотивацију. Како би се решио проблем тежине аутентичног материјала наставник не мора да поједностављује, мења и прилагођава језички инпут дајући му вештачки облик, већ може да мења тежину активности и задатака (Nunan, 1998: 104). Исто тако, ученике је потребно усмеравати и подстицати да што више буду изложени аутентичном материјалу ван учионице како се на часу не би деморалисали сматрајући језички инпут неразумљивим.

Наиме, наставник у овом процесу утврђује критеријуме за избор филма, осмишљава активности и задатке са јасно постављеним циљевима и решава техничке проблеме. С друге стране, ученици преузимају улогу активних учесника у самом процесу слушања и у свим пратећим активностима.

2.1. Преглед досадашњих истраживања

Наведене студије доказују да видео има важну улогу у развијању ученикове вештине слушања са разумевањем (Synder, 1988; Secules et al., 1992; Baltova, 1994; Chung, 1999; Weyers, 1999; Chung и Chiao, 1999; Lin, 2000a, 2002a; Markham et al., 2001; Lo, 2004).

Налази студије коју спроводи Балтова (Baltova, 1994) показују да је група студената која је била изложена и видео и звучној информацији била далеко боља него група студената која је била изложена само звуку. Чанг (Chang, 1996) спроводи студију која испитује утицаје две методе коришћења видео трака. Резултат показује да је метода гледање једном и потом слушање једном (ВА-А метод) водила ка успешнијем слушању са разумевањем него метода гледање видео траке два пута преко визуелних и аудитивних канала (ВА-ВА метод).

2.2. Бирање филмова

Приликом коришћења видео клипа или филма као наставног средства, сваки наставник мора да установи критеријуме за оно што је прикладно и прихватљиво у контексту наставе (Berk, 2002, 2003, 2009). Треба узети у обзир следеће критеријуме: карактеристике ученика (старост, разред, пол, националност и језик); увредљивост

видео материјала (Berk, 2009); структуру видео материјала. Према Берку, филмови треба да буду што краћи како би се схватила поента и да цео филм не треба пуштати на часу него да то треба да буде задатак који ће се обавити ван наставе (Berk, 2009). Скривенер такође сматра да је корисније пустити видео снимак који траје три минута и из тога извући од 30 до 60 минута рада него пустити траку од сат времена. (Scrivener, 1994: 177-178). Међутим, филм може да се приказује и у два дела (Kusumarasdyati, 2004).

Код избора филмова је од пресудне важности да прича буде довољно занимљива као и активности које га прате како би студенти/ученици остали мотивисани и усредсређени до краја.

2.3. Титловање

Многе студије показују да титловање има делотворан утицај на слушање са разумевањем у контексту учења енглеског језика као страног (Chung и Chiao, 1999; Chung, 1999; Herron et al., 1995; Lin и Fox, 1999a; Huang & Eskey, 2000; Yoshino et al., 2000; Markham et al., 2001; Hwang, 2003; Taylor, 2005).

Тејлорова (Taylor, 2005) се у својој студији бави испитивањем утицаја коришћења титлова на слушање са разумевањем. У експериментима су се поредиле две групе студената прве и треће године студија шпанског језика након гледања видео снимка на шпанском језику. Резултати показују да међу студентима прве године нема никакве разлике између групе која је гледала видео са титлом и групе која је гледала без титла. Међутим, група студената треће године која је гледала видео са титлом била је знатно боља од групе без титла. Поред предности које имају титлови, постоје и мане. Кинг (King, 2002) истиче проблем у употреби енглеских титлова јер сматра да је нагласак више на читању него на настави слушања са разумевањем. Један од најбољих начина да се реши овај проблем је поновити гледање. Узимајући у обзир врло ограничено време које је наставнику на располагању, на часу није изводљиво пуштати дугометражни филм више пута. Остаје могућност да ученици погледају филм са титлом на њиховом матерњем језику ван наставе, код куће, а на часу да буде пуштен филм са енглеским титлом или без титла, у зависности од циља вежбе.

ПРЕДЛОГ КОРИШЋЕЊА ДОКУМЕНТАРНОГ ФИЛМА

Као предлог коришћења филма у настави енглеског језика као страног биће приказан квалитетан документарни филм у продукцији Би-Би-Си-ја (BBC Horizon) из 2013. године. Назив филма је *Тајни живот мачке (The Secret Life of the Cat)*. Водећи британски научници спроводе истраживање на мачкама у енглеском селу Сарију где на 50 мачака постављају најновију технику која се састоји од ГПС огрлица како би дању и ноћу пратили сваки њихов покрет. Потом се на 14 мачака постављају мале камере да би

се добио детаљнији увид у њихово понашање изван куће њихових власника. Научници долазе до занимљивих сазнања колико далеко мачке шетају свакога дана, на који начин живе једне са другима, где налазе храну, колико често лове и откривају нам два различита начина на који преу.

Техника гледања филма се састоји из уобичајене три фазе: пре, за време и након гледања филма. За реализацију овог видео-часа потребна су два спојена школска часа (90 минута). Ниво знања¹ који је неопходан да би се филм пратио је ниво знања Б1 и Б2. Осим тога што је тема на неки начин филма позната, филм се приказује без титла и због тога што у овом филму има довољно визуелне подршке да помогне у разумевању вербалне поруке и говорници разговетно изговарају речи.

Представљена техника обухвата врсту слушања која се назива селективно слушање. Ова врста слушања подразумева слушање одређене информације. Коришћењем ове технике могу се постићи многи циљеви вештине слушања, пружањем примера аутентичног језика, подучавањем флексибилном слушању и на крају, даје подстрека активностима као што су писање странице дневника.

Описане три фазе технике видео часа представљају само основу, а активности и задаци у оваквом типу наставе у највећој мери зависе од наставникове креативности и способности.

3.1.Фаза пре гледања филма

Прва фаза састоји се од три активности у трајању од укупно 15 минута. Током прве активности (4 минута) ученици/студенти усмено предвиђају на основу наслова филма какве ће занимљивости бити приказане у филму. У току друге активности (3 минута) наставник уводи тему документарног филма описујући општи контекст филма. Циљ ових активности су припрема ученика/студената за вежбу слушања са разумевањем и олакшавање слушања аутентичног материјала. У трећој активности, пошто се филм пушта без титла, наставник уводи 13 кључних речи тако што дели

GET UP TO	<i>to be busy with something, especially something surprising or unpleasant</i>
SURVEILLANCE	<i>the act of carefully watching somebody</i>
TO REVEAL	<i>to make something known to somebody</i>
STANDOFF	<i>a situation in a dispute in which no agreement can be reached</i>
ROUTINE	<i>the normal order and way in which you regularly do things</i>
DENSITY	<i>the quality of containing a lot of people, things, plants, etc. with little space between them</i>
TO TRACK	<i>to follow the movements of somebody/something, especially by using special electronic equipment</i>
TO PATROL	<i>to go around an area or a building at regular time to check that it is safe and that there is no trouble</i>

штампани материјал са два врсте задатака. Прва врста задатака је осмишљена у облику две врсте картица на којима се налазе речи и њихова објашњења. Ученици/студенти у паровима повезују картице:

Трајање ове активности је 5 минута. Циљ је упознавање ученика са новим речима, кључних за разумевање првог дела документарног филма и за одговарање на постављена питања у вези са Сценом 1 и Сценом 2.

У другој врсти задатака ученици/студенти треба да убаце речи из табеле у одговарајуће реченице (3 минута). Овај задатак је, за разлику од претходног, у облику реченица, тако да ученици/студенти помоћу контекста треба да дођу до значења нових речи:

species	permanent	shift
on average	to elicit	

- 1.500 people a year die of this disease _____.
2. She finally found a _____ job.
3. There are many _____ of birds.
4. They could not _____ any answer from him.
5. These workers only work in the night _____.

Циљ је упознавање ученика са новим речима које су кључне за разумевање другог дела документарног филма и за вежбу Тачно/Нетачно. У овој фази је веома важно нагласити ученицима/студентима да није неопходно да разумеју све речи из филма.

3.2. Фаза гледања филма

Непосредно пре гледања филма ученици/студенти добијају штампани материјал са задацима које треба да реше док буду гледали филм. Задаци су у вези са разумевањем јер се филм приказује без титла и изискују слушање одређене информације како би одговорили на питања. Следи гледање филма (58 минута) које ће два пута бити заустављено, једном након прве сцене, а други пут након друге сцене како би ученици/студенти одговорили на постављена питања са папира и са наставником проверили тачна решења (5 минута). Наставник мора да се увери да су

ученици/студенти разумели причу. Циљ је излагање ученика/студената аутентичним језику који користе разни типови говорника (приповедач, научници са универзитета, становници села у Сарију који су различитог старосног доба и занимања).

Сцена 1: *Састанак са научницима* (Meeting with the scientists). Трајање сцене је 1 минут 19с (5:18 ? 6:37). Ученици/студенти усмено треба да одговоре на следећа питања:

1. <i>What do the scientists want to get by the experiment?</i>   2. <i>What will they use in the experiment?</i>

Сцена 2: *Први дан експеримента* (The first day of the experiment). Трајање је 3 минута 86с (11:39 ? 15:25). Циљ је слушање одређене информације како би ученици/студенти усмено одговорили на постављена питања:

1. <i>How are the cats represented on the screen?</i>   2. <i>How far do the cats travel beyond their home each day?</i>   3. <i>What is interesting about Sooty? Why?</i>   4. <i>Do male or female cats travel more?</i>

Вежба одговарања на питања у вези са разумевањем текста је техника која се највише користи у одељењима са вишим нивоом знања. Овакав тип вежбе изискује више напора и концентрације.

Ученици/студенти добијају нови штампани материјал са задацима у вези са другим делом филма, након Сцене 2. Процедура гледања филма није иста као и за први део филма јер нема описа сцена на које ученици/студенти треба да обрате пажњу. Задатак је замишљен у облику изјава и ученици /студенти треба да одлуче да ли су оне тачне или не:

Наставник у зависности од тражене информације зауставља филм како би проверио разумевање. Циљ је слушање одређене информације.

1. Most cats avoid conflict and fight.	True\False
2. Phoebe and Kato are permanent enemies because they share the same space at the same time.	True\False
3. A cat leaves the chemical signals to the other cat.	True\False
4. Cats do not remain natural born hunters.	True\False
5. Claude steals the food from the other house.	True\False
6. Scientists are interested in the purr that is of the same frequency as the baby's cry.	True\False
7. Brutus is the roamer of the week.	True\False
8. Cats are becoming much more pet-like animals.	True\False

3.3. Фаза након гледања филма

С обзиром на то да се ниједна језичка вештина не подучава изоловано, вештина слушања представља и подстрек за друге језичке вештине. Тако је у предлогу технике коришћења филма дат задатак писања дневника као активност у фази након гледања филма. У последњој фази ученици/студенти треба да напишу једну страницу дневника посматрану из перспективе једне од мачака које су учествовале у експерименту. Ова активност је предвиђена да буде за домаћи задатак. Њен циљ је стимулисање маште и подстрек за вежбање писања.

ЗАКЉУЧАК

Филм још увек остаје веома популаран медиј модерног доба не само у учениковом окружењу ван школе него и у учионици где може да има значајну функцију у процесу васпитања и образовања. Као вредан језички ресурс, филмови излажу ученике не само стандардном изговору него и другим разним дијалектима, као и примерима употребе енглеског језика у различитим приликама. Исто тако, филмови могу да буду и подстрек за бројне активности у вези са другим вештинама. Већина истраживања доказује да филм може да постигне све циљеве програма вештине слушања са разумевањем у настави енглеског језика и због тога има улогу драгоценог и делотворног наставног средства.

Литература

1. Baltova, I. (1994). The impact of video on the comprehension skill of core French students. *The Canadian Modern Language Review*, 50(3), 507-531.
2. Berk, A.R. (2009). Multimedia Teaching with Video Clips: TV, Movies, YouTube, and mtvU in the College Classroom. *International Journal of Technology in Teaching and Learning*, 5(1), 1-21.
3. Chang, M.-C. (1996). A comparison of two methods of using videotapes in teaching listening comprehension. *Proceedings of 13th ROCTEFL*, 293-303. Taipei: The Crane Publishing Co., Ltd.
4. Chung, J.C. & Chiao, D.L. (1999). Processing a spoken text in a subtitled video program. In *The Proceedings of the English International Symposium in English Teaching*, 321-330. Taipei: The Crane Publishing.
5. Gruba, P. (2006). Playing the videotext: A media literacy perspective on video-mediated L2 listening. *Language learning and technology*, 10(2), 77-92.
6. King, J. (2002). Using DVD feature films in the EFL classroom. *ELT Newsletter* Retrieved December 2006

7. Kusumarasdyati (2004). Listening, Viewing and Imagination: Movies in EFL Classes. 2nd International Conference on Imagination and Education, Vancouver, Canada, July 14-17, 2004.
8. Lin, L.Y. & Fox, T.R. (1999a). A study of motivational effects and related student perceptions of skills improvement attained through the use of variously captioned authentic video materials. *NSC88-2411-H-034-005*. Taipei, Taiwan.
9. Lin, L.Y. (2000a). The impact of repeated viewings in the video-based language classroom. *Hwa Kang Journal of TEFL*, 6, pp. 91-110. Language Center, Chinese Culture University, Taipei.
10. Markham, P.L., Peter, L.A., & McCarthy, T.J. (2001). The effects of native language vs. target language captions on foreign language students? DVD video comprehension. *Foreign Language Annals*, 34(5), 439-455.
11. Nunan, D. (1998). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
12. Sage, H. (2013). *The Secret Life of the Cat*, documentary, BBC Horizon, <https://www.dailymotion.com/video/x10w49m>
13. Scrivener, J. (1994). *Learning teaching*. Oxford: Heinemann.
14. Suvorov, R. (2009). Context Visuals in L2 Listening Tests: The Effects of Photographs and Video vs. Audio-Only Format. U: Chappelle, C.A. et al, *Developing and evaluating language learning materials* (53-68). Ames: Iowa State University.
15. Taylor, G. (2005). Perceived processing strategies of students watching captioned video, *Foreign Language Annals*, 38 (3), 422-427.

Bojana Crnogorac Stanišljević
Faculty of Philosophy, University of Novi Sad

FILM IN DEVELOPING LISTENING SKILL IN TEACHING ENGLISH AS A
FOREIGN LANGUAGE

Abstract: This paper will try to explain and point to the importance and multiple advantages of using film as authentic material in teaching English in order to develop listening skill. The paper highlights the benefits of video material, and/or film as pedagogical means, such as: authentic language, visual support to speech, vivid cultural context and motivation development. The role of visual information in solving the problem of difficulty of authentic language has also been shown, as well as in clarifying meaning and better understanding. The criteria that a teacher should take into consideration while selecting films have also been listed. The overview of previous research on the influence of using video material on listening comprehension has been given. A special part is dedicated to problems of using subtitles. In the end, the proposal of using film in teaching English as a foreign language has been shown on the example of the documentary. The proposal includes the activities that are used during three phases of film watching technique: before, during and after watching.

Key words: film, listening skill, English, technique, subtitles

Раd је примљен 18. 07. 2018. године, а рецензиран 09. 10. 2018. године.